

Konsekvensutredning Tverrforbindelse Fv. 505 – E39

Temarapport Nærmiljø og Friluftsliv

Ole Kristian Larsen

Konsekvensutredning Tverrforbindelse Fv. 505-E39

Temarapport Nærmiljø og Friluftsliv

Ecofact rapport 96

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Larsen, O. K. 2011. Konsekvensutredning, tverrforbindelse Fv. 505 – E39. Temarapport Nærmiljø og Friluftsliv. Ecofact rapport 96.
Nøkkelord:	Nærmiljø, friluftsliv, Figgjovassdraget (FINK-område), Sandskallen, Åslandnuten, turstier, fiske, Ålgårdbanen, linjevalg.
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-094-9
Oppdragsgiver:	Dimensjon Rådgivning AS
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Roy Mangersnes
Prosjektmedarbeidere:	Ole Kristian Larsen
Kvalitetssikret av:	Roy Mangersnes
Forside:	Sandskallen, Åslandsnuten og Figgjovassdraget. Foto: Roy Mangersnes.

www.ecofact.no

Innhold

1 FORORD	1
2 SAMMENDRAG	2
3 INNLEDNING	3
4 UTBYGGINGSPLANER OG INFLUENSOMRÅDET	4
5 MATERIAL OG METODE	6
5.1 VURDERING AV VERDI	6
5.2 VURDERING AV OMFANG	6
5.3 VURDERING AV KONSEKVENNS.....	7
6 NÆRMILJØ OG FRILUFTSLIV	8
6.1 RETNINGSLINJER	8
6.2 REGISTRERINGER.....	8
6.3 DATAGRUNNLAG	10
6.4 KONSEKVENSANALYSE.....	10
6.4.1 Vurdering av verdi.....	10
6.4.2 Omfang	12
6.4.3 Konsekvens	12
6.4.4 Usikkerhet.....	13
7 NÆRMILJØ OG FRILUFTSLIV I PLANOMRÅDET	13
7.1 BESKRIVELSE.....	13
7.2 NÆRMILJØ	13
7.3 FRILUFTSLIV	13
7.4 VERDIVURDERING FRILUFTSLIV	14
7.4.1 Åslandsnuten.....	14
7.4.2 Sandskallen.....	14
7.4.3 Figgjoelven (Partnerskapsområde FINK).....	15
7.5 OMFANGS- OG KONSEKVENSVURDERING	18
7.5.1 Linje 90001	18
7.5.2 Linje 90003.....	20
7.5.3 Linje 90007.....	21
8 SAMMENSTILLING.....	23
9 KILDER.....	24
9.1 NETTBASERTE KILDER	24
9.2 SKRIFTLIGE KILDER	24
9.3 MUNTlige KILDER.....	24

1 FORORD

På oppdrag fra Dimensjon Rådgiving har Ecofact utført en utredning av nærmiljø og friluftsliv i Sandnes og Time kommuner, Rogaland fylke. Det er foretatt befarings i området i forbindelse med denne utredningen spesielt. Annen relevant data er hentet fra flere tilgjengelige databaser, kommunale planer og lokale kilder. Arbeidet er utført av Ole Kristian Larsen. Roy Mangersnes har kvalitetssikret rapporten. Kontaktperson for oppdragsgiver har vært Finn Estensen (Dimensjon Rådgiving AS). Både oppdragsgiver og lokale kilder skal ha takk for informasjon om tiltaket og det berørte området.

Sandnes
11. mai 2011

Ole Kristian Larsen

2 SAMMENDRAG

Beskrivelse av tiltaket

Bakgrunnen for prosjektet er å ivareta transportbehovet for en ny forbindelse mellom Jæren og E39. Behovet for en tverrforbindelse har økt med befolkningsutviklingen og næringsutviklingen i området, heriblant den nye godsterminalen på Ganddal, samt ved utviklingen av nye utbyggingsområder som er forutsatt i Fylkesdelplan for langsiktig byutvikling, og de respektive kommuneplanene.

Datagrunnlag

Befaring foretatt 28. april 2011, databaser, kommunale planer og lokale ressurspersoner.

Verdier

Berørte verdier i området er primært knyttet til friluftsliv. Det finnes noen gårder i området, men ikke noe tettbygd strøk, butikker eller offentlige bygninger. Verdiene knyttet til friluftsliv finner man rundt tre sentrale områder, for øvrig er influensområdet dominert av jordbruksområder. Det tre verdisatte områdene for friluftsliv er Sandskallen, Åslandsnuten og Figgjovassdraget med tilhørende friluftsområder. Sandskallen har blitt vurdert til liten verdi og Åslandsnuten har blitt vurdert til middels verdi, mens Figgjovassdraget har blitt vurdert til stor verdi.

Turområdene langs Ålgårdbanen er verdisatt under Figgjovassdraget.

Beskrivelse av omfang

For friluftsliv vil enkelte linjevalg medføre vedvarende inngrep i friluftsområdene. Dette gjelder spesielt på nordsiden av Figgjovassdraget ved linjevalg 90001 og 90003 hvor det vil forekomme et mindre arealbeslag. Visuelle forstyrrelser og støy vil også redusere opplevelsen i dette området. Omfanget er vurdert til middels negativt for linje 90001 og 90003 og er hovedsakelig knyttet til Figgjovassdraget og tilhørende områder. Ved linjevalg 90007 er også omfanget hovedsakelig knyttet til Figgjovassdraget og tilhørende områder, men her vurderes det negative omfanget for friluftsliv noe mindre.

Krysning av Ålgårdbanen er vektet i forbindelse med omfangsvurdering. Ålgårdbanen er et gammelt industriminne, og er ikke slik sett uberørte naturområder selv om deler av linjen ligger i rolige omgivelser. På bakgrunn av dette er de visuelle forstyrrelsene justert ned ved alle krysningene. Støy for turgåere er vektet ned ved linje 90007 som ligger like ved eksisterende E-39, mens krysningen ved linje 90001 og 90003 er vektet opp på dette punktet da det ikke er noen eksisterende trafikk i området.

Intet grunnlag for vurdering av nærmiljø.

Samlet vurdering av konsekvenser

Konsekvensene er størst for friluftsliv ved linjevalgene 90001 og 90003. Disse to linjevalgene følger hverandre tett igjennom eller ved de aktuelle friluftsområdene. Det er ved Figgjovassdraget (FINK) disse to linjene får størst konsekvens (middels negativ), hvor de forårsaker arealbeslag i en planteskog med turmuligheter. Linje 90007 passerer flest friluftsområder, men med mindre konsekvenser enn de andre to linjene for enkeltområdene og totalt sett.

Intet grunnlag for vurdering av Nærmiljø.

3 INNLEDNING

Statens vegvesen, Region vest, har startet opp arbeidet med linjevalg i utvalgte korridorer (A1 og B1) (Mangersnes, 2010) for ny Fv 505 Foss-Eikeland - Kverneland og tverrforbindelse E 39 – Jæren. Tiltaket er lokalisert til Sandnes, Gjesdal, Time og Klepp kommuner, Rogaland fylke. I utgangspunktet forelå det 2 ulike alternativer til Fv 505 og 4 ulike alternativer til tverrforbindelse. Dette er nå redusert til ett alternativ for Fv 505 og ett alternativ til tverrforbindelse, med ulike trasévalg.

Denne rapporten omhandler tverrforbindelsen og innebefatter Time og Sandnes. Fv. 505 vil bli omhandlet i egen rapport. Trasévalgene har vært gjennom en siling og nå gjenstår 3 alternativ i på et avkjørselfritt strekk. Vegvesenet ønsker i den forbindelse at de ulike alternativene vurderes i forhold til nærmiljø og friluftsliv. Ecofact AS ble engasjert og har gjennomført en faglig undersøkelse og vurdert de ulike alternativene i forhold til nevnte tema og i forhold til hverandre.

Det foreligger flere sentrale dokument i denne sammenheng i form av politiske føringer lagt i stortingsmeldinger og ulike retningslinjer. Sentrale dokument knyttet til nærmiljø er:

Stortingsmelding nr. 23 (2001-02). Bedre miljø i byer og tettsteder. Meldingen peker bl.a. på viktigheten av fravær av støy i bolig- og friluftsområder, og at dette er et mål som bør etterstrebes gjennom gode planprosesser.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge har som et av sine hovedmål at arealer som brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy og trafikkfare.

Gjeldende retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging er T-1442. T-1442 skal legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven i kommunene og i berørte statlige etater. Støy blir i hovedsak behandlet under prissatte konsekvenser og omtales i denne rapporten kun i forhold til redusert funksjonell kvalitet på utearealer.

Sentrale dokument knyttet til friluftsliv er:

Stortingsmelding nr. 39 (2000-01). Friluftsliv. Meldingen slår fast at tilgjengelig areal med høy kvalitet for friluftsliv må finnes nær bosteder, skoler og barnehager. Blant arealkategorier som er fremhevet som viktige å ivareta er grønnstruktur og by- og tettstedsnære markaområder.

Her blir også viktigheten av naturområder i byer og tettsteder – grøntstrukturen – trukket frem. Disse ligger som «lunger» og korridorer inne i eller inntil de utbygde områdene, og fungerer som selvstendige areal for turer, lek og opphold.

Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag, i dette tilfellet Figgjoelva, vil ha føringer i forhold til friluftsliv og betydningen av vassdraget i denne sammenheng.

Det er et overordnet politisk mål er at alle skal ha mulighet til å utøve helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig friluftsliv og fysisk aktivitet i det daglige livsmiljøet og i omkringliggende naturområder

Denne rapporten sammenstiller eksisterende dokumentasjon for tema nærmiljø/friluftsliv. Etter vår vurdering gir det samlede datatilfang, omfangsvurderinger og konsekvensvurderinger gjengitt i denne rapporten et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag.

4 UTBYGGINGSPLANER OG INFLUENSOMRÅDET

Bakgrunnen for prosjektet er å ivareta transportbehovet for en ny forbindelse mellom Jæren og E39. Behovet for en tverrforbindelse har økt med befolkningsutviklingen og næringsutviklingen i området, heriblant den nye godsterminalen på Ganddal, samt ved utviklingen av nye utbyggingsområder som er forutsatt i Fylkesdelplan for langsiktig byutvikling, og de respektive kommuneplanene. Prosjektet er sammensatt med et annet prosjekt som omhandler ny Fv. 505 om tettbygde strøk på Orstad, Kverneland og Frøyland. Fv. 505 blir omhandlet i egen rapport. Prosjektene sammenfaller på Nordre Kalberg i Time kommune.

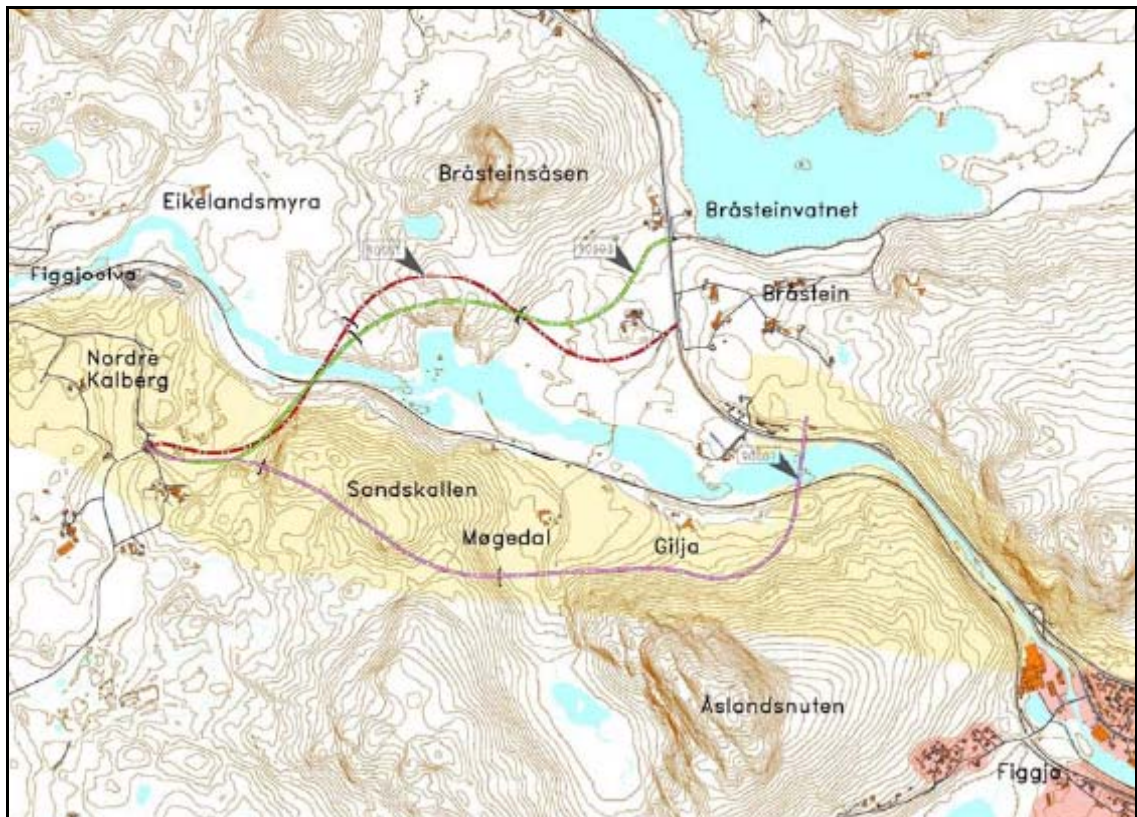

Figur 4.1. Regional lokalisering av tiltaket.

Etter valg av korridor for tiltaket, har det blitt foretatt en grovsiling og en finsiling av linjevalg basert på diverse kriterier. Som en første del av arbeidet med å finne mulige vegtraséer for strekningen er det utarbeidet en silingsrapport som vurderer de mange alternativene som er kommet fram i idéfasen. Silingsrapporten endte ut i en anbefaling

om hvilke alternativer som skal inngå i denne endelige konsekvensutredningen og kommunedelplan.

Etter grov og finsiling gjenstår tre alternativ for tverrforbindelsen. Silingen baserte seg på flere tema som trafikksikkerhet og krav til veiutforming, kostnader, arealbruk, nærmiljø/friluftsliv, kulturmiljø, landskapsbilde, naturmiljø og naturressurser.

Figur 4.1. Oversikt over området som blir berørt av tiltaket. Her ses de tre linjealternativene til tverrforbindelsen.

De 3 linjevalgene som gjenstår skal konsekvensutredes i forhold til nærmiljø og friluftsliv i denne rapporten.

5 MATERIAL OG METODE

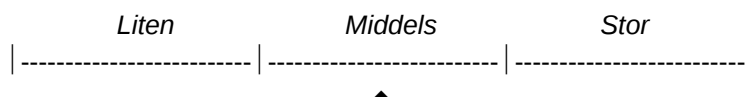
Formålet med utredningen er å belyse påvirkningen av tiltaket som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn. I plan og bygningsloven er det i detalj gjort rede for i hvilke tilfeller det stilles krav om konsekvensutredning. Kravene til metode er gitt i veiledere og forskrifter. Felles for de ulike fagutredningene er en inndeling i fire faser:

- Registreringsdel
- Verdisetting
- Omfangsutredning
- Konsekvensgradering

Utredningen er utført etter Statens vegvesens håndbok 140 - *Konsekvensanalyser* (2006).

5.1 Vurdering av verdi

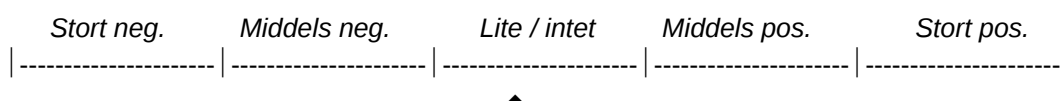
Verdien blir fastsatt langs en glidende skala som spenner fra liten verdi til stor verdi, basert på den relative betydningen av området for gjeldende tema. Verdivurderingen i et delområde kan differensieres i et verdikart, men registreringskategoriene må også gis en samlet vurdering. Ulike tema har ulike kriterier for verdisetting.

Figur 5.1. Skala for verdi.

5.2 Vurdering av omfang

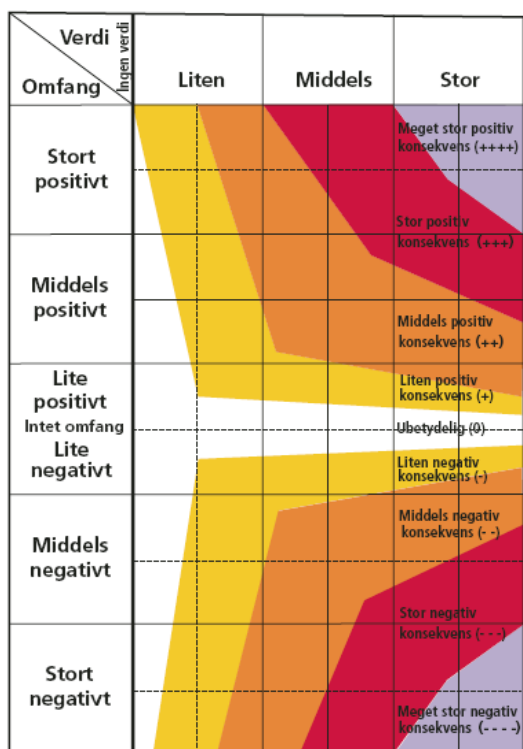
Dette trinnet består i å beskrive og vurdere type og omfang av mulige virkninger på de ulike temaene som blir verdisatt dersom tiltaket gjennomføres. Omfanget blir blant annet vurdert ut fra påvirkning i tid og rom, og sannsynligheten for at virkning skal oppstå. Omfanget blir gjengitt langs en trinnløs skala *fra stort negativt omfang til stort positivt omfang*.

Figur 5.2. Skala for omfang.

5.3 Vurdering av konsekvens

Det siste trinnet i vurderingene består i å sammenholde verdivurderingene og omfanget av tiltaket for derved å utlede den samlede konsekvens i henhold til diagram vist i figur 5.3

Figur 5.3. Konsekvensvifta viser hvordan verdi og omfang kombineres for å finne konsekvens (Statens Vegvesen 2006).

Denne sammenstillingen gir et resultat langs en skala fra meget stor positiv konsekvens til meget stor negativ konsekvens (se under). De ulike kategoriene er illustrert ved å benytte symbolene ”-” og ”+” (se tabell 1).

Tabell 1. Oppsummering av konsekvensalternativer og korresponderende symboler

Symbol	Beskrivelse
++++	Meget stor positiv konsekvens
+++	Stor positiv konsekvens
++	Middels positiv konsekvens
+	Liten positiv konsekvens
0	Ubetydelig/ingen konsekvens
-	Liten negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens
---	Stor negativ konsekvens
----	Meget stor negativ konsekvens

Det er laget oppsummeringstabeller som viser verdi, omfang og konsekvens for alle alternativer og ulike tema. Dersom det eksisterer flere alternative utforminger blir også alternativene rangert mot hverandre for det aktuelle temaet.

6 NÆRMILJØ OG FRILUFTSLIV

6.1 Retningslinjer

Fagtemaet nærmiljø og friluftsliv er definert i Statens Vegvesen håndbok 140; ”Konsekvensanalyser” (2006): Temaene omhandler opphold og fysisk aktivitet i friluft knyttet til bolig- og tettstedsnære uteområder, byrom, parker og friluftsområder.

6.2 Registreringer

Sentrale nærmiljø og friluftslivsområder står som regel registrert i kommune- eller fylkesplaner og disse er derfor et godt utgangspunkt i kartleggingsarbeidet. Områdene inngår som oftest under ett eller flere av følgende formål:

Tabell 2. Formål av særlig betydning for nærmiljø og friluftsliv i kommune- og fylkesplaner.

Kategori	Beskrivelse	Hvor
LNF-områder	En bunden kombinasjon av landbruks-, natur- og friluftsområder. Forholdet mellom formålene styres av annet lovverk.	Kommuneplanens arealdel
Offentlige bygninger	Barnehager, skoler, aldershjem etc.	Kommuneplanens arealdel
Friluftsområder	Større sammenhengende turområder for allmennheten utenfor tettsted og byer. Lite opparbeiding. Ikke krav til kommunalt eierskap	Reguleringsplaner, Kommuneplanens arealdel
Friområder	Avgrensede og gjerne mindre offentlige områder for allmennhetens rekreasjon og opphold. Ofte opparbeidet. Krav til kommunalt eierskap	Reguleringsplaner, Kommuneplanens arealdel
Fellesområder	Private områder til eksklusiv bruk for bestemte eiendommer, for eksempel lekeområder eller uteareal	Reguleringsplaner
Grøntområder til undervisningsbruk	Viktige naturområder i undervisningssammenheng	Kommuneplan eller miljøplan
Markaområde	Viktige områder for friluftsliv i kommune eller region. For eksempel kjerneområder, nærsoner, innfallsporter, hovedstrukturer av løypenett, sammenheng mellom delområder og områder med særlige opplevelseskvaliteter eller spesielle aktiviteter.	Kommuneplanens arealdel, miljøplan eller lignende
Statlig sikra friluftslivsområder	Områder som staten har kjøpt til friluftslivsformål eller hvor staten har inngått langtids leiekontrakt med slikt formål.	Naturbase, kommuneplan, reguleringsplan
Planlagt sikra friluftslivsområder	Områder som staten har planer om å kjøpe til friluftslivsformål eller hvor staten ønsker å inngå langtids leiekontrakt med slikt formål.	Kommuneplan eller fylkesplan

Basert på kartleggingen kan de aktuelle områdene deles inn i registreringskategorier og områdetyper. Statens vegvesen (2006) opererer med følgende registreringskategorier for nærmiljø og friluftsliv i Håndbok-140:

Tabell 3. Ulike registreringskategorier (Statens vegvesen 2006)

Registreringskategorier

Boliger og heldøgnsinstitusjoner
Skoler, barnehager, kulturinstitusjoner, arbeidsplasser, butikker og servicetilbud
Møtesteder i byer og tettsteder
Felles uteområder i byer og tettsteder
Veg- og stinett for gående og syklende
Identitetsskapende områder/elementer
Friluftsområder

Direktoratet for Naturforvaltning (2004) deler registreringskategorien friluftsområder inn i følgende områdetyper i sin Håndbok-25:

Tabell 4. Ulike områdetyper av friluftsområder (DN 2004)

Områdetyper friluftsliv

Nærturterreng
Leke- og rekreasjonsområde
Grønncorridor
Marka
Strandsonen
Kulturlandskapet
Utfartsområde
Store turområder med tilrettelegging
Store turområder uten tilrettelegging
Særlig kvalitetsområder
Andre friluftslivsområder

Metoden forutsetter at planområdet inndeles i mer eller mindre enhetlige områder som verdi- og konsekvensvurderes. Registreringskategorier er et utgangspunkt for den geografiske avgrensingen, men innenfor hvert område kan det inngå flere registreringskategorier og områdetyper.

Det er viktig å ha en grunnleggende ramme for en konsekvensutredning som er geografisk avgrenset. Den geografiske avgrensingen tar utgangspunkt i de ulike hovedalternativene og definerer et influensområde rundt. Med influensområde menes de områder som kan bli direkte eller indirekte berørt av utbyggingsplanene.

For nærmiljø og friluftsliv vil forhold som arealbeslag, bruksendringer og trafikkforstyrrelse berøre større eller mindre områder. Siden aldersgrupper har stor forskjell i aksjonsradius, vil inngrepets omfang oppfattes ulikt i de ulike aldersgruppene. Samtidig kan ulike brukergruppers toleranse ovenfor inngrep og forstyrrelse være forskjellig, alt etter hvor ømfintlige de er for endringer i det omkringliggende miljøet. Registreringskategorier/områdetyper påvirkes forskjellig av tiltaket, derfor vil også influensområdene til de enkelte kategoriene variere. For eksempel kan barrierevirkning på ankomst til viktige målpunkter/møtesteder påvirke et større omland enn bare de mest nærliggende boligområdene. Plan- og influensområder utgjør det samlede utredningsområdet.

6.3 Datagrunnlag

Mye av områderegreringene for nærmiljø og friluftsliv er innhentet fra eksisterende litteratur og databaser, for så å bli supplert med informasjon fra ressurspersoner. Det er gjennomført feltarbeid 28.04.2011 i forbindelse med utredningen. Vurdering av dagens status for nærmiljø og friluftsliv i influensområdet er gjort på bakgrunn av sammenstilling av eksisterende informasjon.

6.4 Konsekvensanalyse

6.4.1 Vurdering av verdi

Verdisetting av nærmiljø og friluftsliv i denne rapporten er basert på kriterier utarbeidet av Statens vegvesen (2006) beskrevet i Håndbok 140 – Konsekvensanalyser. Verdikriteriene er primært knyttet til bruksfrekvens, områdene kan imidlertid også verdsettes på grunnlag av betydning for stedsidentitet.

Tabell 5. Kriterier for å bedømme verdi for nærmiljø og friluftsliv. Hentet fra Håndbok 140 - Konsekvensanalyser (Statens Vegvesen 2006).

Tema	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Vanlige boligfelt og boligområder	- Lav tetthet av boliger og få boliger	- Vanlige boligfelt og boligområder	- Tette konsentrasjoner av boliger
Øvrige bebygde områder¹⁾	- Lav bruks- og oppholdsintensitet - Ingen skoler, barnehager, lite fritidstilbud for barn og unge	- Middels bruks- og oppholdsintensitet - Fritidstilbud der en del av barn og unge oppholder seg	- Svært stor bruks- og oppholdsintensitet - Grunnskoler/ barnehager/fritidstilbud der mange barn og unge oppholder seg
Offentlige/felles møtesteder og andre uteområder i byer og tettsteder (plasser, parker, løkker med mer)	- Uteområder som er lite brukt	- Uteområder som brukes ofte/av mange - Områder som har betydning for barn og unges fysiske utfoldelse	- Uteområder som brukes svært ofte/av svært mange - Viktige områder for barn og unges fysiske utfoldelse - Områder som har betydning for et større omland
Vei- og stinett for gående og syklende	- Vei- og stinett som er lite brukt, og/eller som mange føler ubehag og utrygghet ved å ferdes langs - Ferdselslinjer med fleire barrierer og/eller som oppleves som omveier og dermed lite brukt	- Vei- og stinett som er mye brukt - Ferdselslinjer til sentrale målepunkter ²⁾ - Ferdselslinjer som er en del av sammenhengende ruter	- Sentrale ferdslinjer for gående og syklende som er svært mye brukt, har god framkommelighet, og oppleves som trygge og attraktive å ferdes langs - Hovedferdselslinjer til sentrale målepunkter
Identitetsskapende områder/elementer	- Områder/ elementer som få knytter stedsidentitet til	- Områder/elementer som noen knytter stedsidentitet til	- Områder/ elementer som svært mange knytter stedsidentitet til

Tema	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Friluftsområder	- Områder som er mindre brukt til friluftsliv	- Områder som brukes av mange til friluftsliv - Områder som er særlig godt egnet til friluftsliv ³⁾	- Områder som brukes svært ofte/av svært mange - Områder som er en del av sammenhengende områder for langturer over flere dager - Områder som er attraktive nasjonalt og internasjonalt, og som i stor grad tilbyr stillhet og naturopplevelse

1) Offentlig og privat service, arbeidsplasser, skoler, fritidstilbud, knutepunkter, funksjonsblandede områder der også boliger inngår.

2) Sentrale målpunkter er innfallsporner til turområder, skoler, arbeidsplasser, sentrumsområder og kollektivknutepunkter.

3) Områder som er spesielt godt egnet for fiske, jakt, padling, skøyter eller andre friluftaktiviteter med spesielle krav til området

Det aktuelle området er ikke verdisatt i kildedokumenter. Kriteriene i Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006) er derfor det viktigste bedømningsgrunnlaget. Som et supplerende verdisettingsgrunnlag for friluftslivsområder benyttes DN-håndbok 25 - Kartlegging og verdisetting av friluftsområder (2004). Områder med høy tallverdi i en kategori vurderes til å ha stor verdi.

Tabell 6 Verdisettingsskjema for friluftsliv (DN 2004).

Tema		1	2	3	4	5
Bruk	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	Liten				Stor
Regionale/ nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	Aldri				Ofte
Opplevelses- kvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter og/eller spesielt landskap?	Ingen				Mange
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi	Ingen				Stor
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (adkomstzone, korridor, parkeringsplass e.l.)?	Ikke spesiell funksjon				Spesiell funksjon
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	Dårlig				Godt
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	Ikke tilrettelagt				Høy grad av tilrettelegging
Kunnskapsverdier	Er området egnet i undervisningssammenheng eller har området spesielle natur- eller	Få				Mange

Tema		1	2	3	4	5
	kulturvitenskapelige kvaliteter?					
Inngrep	Er området inngrepsfritt?	Utbygd				Inngrepsfritt
Uttrekning	Er området stort nok til å utøve de ønskede aktivitetene?	For lite				Stort nok
Potensiell bruk	Har området potensial utover dagens bruk?	Liten				Stor
Tilgjengelighet	Er tilgjengeligheten god, eller kan den bli god?	Dårlig				God

6.4.2 Omfang

Omfanget vurderes ut i fra kriterier gitt i Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006). Nærmiljø og friluftsliv vil primært påvirkes av arealbeslag, barrierer, støy- og luftforurensing.

Tabell 7. Kriterier for å vurdere omfang i forhold til nærmiljø og friluftsliv. Hentet fra Håndbok 140 - Konsekvensanalyser (Statens Vegvesen 2006).

	Stort positivt omfang	Middels positivt omfang	Lite/intet omfang	Middels negativt omfang	Stort negativt omfang
Bruksmuligheter	Tiltaket vil i stor grad bedre bruksmulighetene for området	Tiltaket vil bedre bruksmulighetene for området	Tiltaket vil ikke endre bruksmulighetene for området	Tiltaket vil redusere bruksmulighetene for området	Tiltaket vil ødelegge bruksmulighetene for området
Barriere for ferdsel og opplevelse¹	Tiltaket vil fjerne betydelige barrierer mellom viktige målpunkter	Tiltaket vil i noen grad redusere barrierer mellom viktige målpunkter	Tiltaket vil i liten grad endre barrierer	Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter	Tiltaket vil medføre betydelige barrierer mellom viktige målpunkter
Attraktivitet	Tiltaket vil i stor grad gjøre området mer attraktivt	Tiltaket vil gjøre området mer attraktivt	Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets attraktivitet	Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt	Tiltaket vil i stor grad redusere områdets attraktivitet
Identitetsskapende betydning	Tiltaket vil i stor grad øke områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil øke områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil forringe områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil ødelegge områdets identitetsskapende betydning

1) Virkninger for gang- og sykkeltrafikk legges under temaet nærmiljø og friluftsliv dersom utreder ikke har framskaffet data for omfang i før- og ettersituasjonen.

6.4.3 Konsekvens

Metode for fremstilling av konsekvens for friluftsliv og nærmiljø følger beskrivelse i kapittel 5 over.

6.4.4 Usikkerhet

Det finnes usikkerhet knyttet til vurdering av verdi, omfang og konsekvens for nærmiljø og friluftsliv. Usikkerheten vil være særlig knyttet til den endelige utformingen av tiltaket og hvordan dette oppleves. Små endringer kan medføre store endringer av konsekvens. Jo mer detaljert tiltaket er planlagt jo mindre vil denne usikkerheten være (Statens vegvesen 2006). Usikkerheten knyttet til selve utformingen av tiltaket vurderes som liten.

7 Nærmiljø og friluftsliv i planområdet

7.1 Beskrivelse

Fra planprogrammet for korridorutredningen (januar 2007):

”Orstad – Frøyland – Kvernaland er fremstår i dag som ett større, sammenhengende tettsted, selv om de formelt ligger i to forskjellige kommuner (Klepp og Time)... Disse nærmiljøene er allerede i dag berørt i større og mindre grad av dagens vegforbindelser. Størst er naturlig nok den negative miljøbelastningen fra dagens Rv 505, der både støy, ulykkesrisiko og barrierevirkning er vesentlige. De nye korridorene vil for en stor del avlaste og bedre dagens situasjon, men vil også berøre nye områder. Utredningene må redegjøre for de endringene som vil skje og redegjøre for aktuelle avbøtende tiltak.

Deler av de berørte områdene er i dag aktive friluftsområder. Både Åslandsnuten, Kaldbergskogen, områdene langs Figgjoelva og Bråsteinsnuten er områder som er tilrettelagt med turstier. Det vil derfor være en viktig oppgave å redegjøre for konsekvensene de forskjellige alternativene kan få for områdenes verdi som turområder og friluftsliv.”

7.2 Nærmiljø

Tiltaket berører ikke nærmiljø og undertema som vanligvis blir vurdert i denne sammenheng. Nærmiljø vil ikke bli videre vurdert i denne rapporten.

7.3 Friluftsliv

Det er registrert 237 sikrede friluftslivsområder i Rogaland, det vil si områder som er kjøpt til friluftslivsformål eller hvor en har inngått langtids leiekontrakt med slikt formål. De mest attraktive utmarksområdene for friluftsliv ligger imidlertid ikke der flertallet av befolkningen bor. De fleste tettstedene i fylket har dermed dårlig tilgang til nære utmarksområder. Byene og tettstedene på Jæren er omgitt av innmark med stor avstand til egnede utmarksområder. Sikring av friluftsområder i bynære områder har således en svært viktig funksjon for den generelle helsetilstanden til befolkningen.

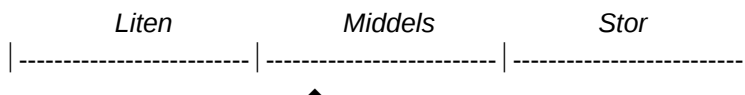
Det er også registrert flere større og mindre, sammenhengende områder med regional grønnstruktur i planområdet. Grønnstrukturen er en overordnet struktur i byer og tettsteder på linje med transport- og bygningsstrukturen. Grønnstrukturen er summen av mange ulike typer grønne områder og kan ses på som et nett av store og små naturpregede områder i byen eller tettstedet. Områdets verdi for friluftsliv er svært stor. I tillegg har grønnstruktur verdi i mange andre sammenhenger, som for eksempel biologisk mangfold, fysisk og mental helse, kulturhistorie og lokalt klima. I denne rapporten blir ikke verdien av grønnstruktur vektlagt i forhold til friluftsliv. Grønnstruktur blir vektlagt i egen rapport om naturmiljø grunnet sin funksjon som korridorer for biologisk mangfold.

Det er i området mange turstier som blir benyttet av lokalbefolkningen, disse går på kryss og tvers i hele området og har per i dag god framkommelighet.

7.4 Verdivurdering Friluftsliv

7.4.1 Åslandsnuten.

Dette er et utsiktspunkt i området. Med sine 302 meter over havet så har man god utsikt i alle himmelretninger. Åslandsnuten er ofte brukt som turmål, men lite brukt fra tiltakssiden der helningen er for bratt. De fleste tar turen opp mot toppen fra østsiden hvor det er tilrettelagt med gjerdeklyvere. Åslandsnuten regnes som et lokalt viktig friluftsområde, med en viss brukerfrekvens regionalt. Åslandsnuten får etter en vurdering av kriteriene i tabell 6. en verdi på nedre del av middels.

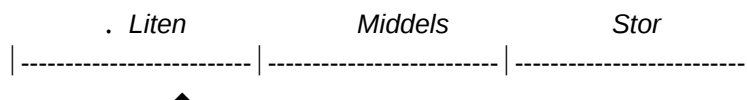

Figur 7.1. Noe til venstre i bilde ligger Åslandsnuten. Til høyre i bakgrunnen ligger gården Gilja. Bak Gilja i horisonten ligger Sandskallen.

7.4.2 Sandskallen

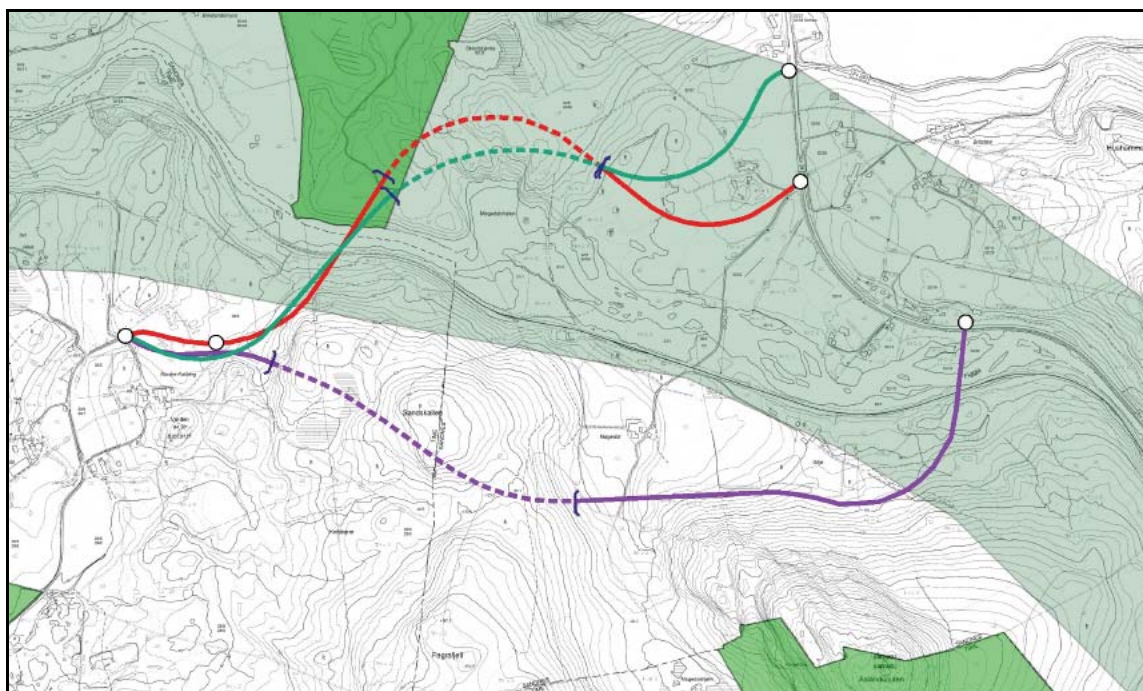
Sandskallen er et turmål som deles omtrent på midten av kommunegrensen for Time og Sandnes. Sandskallen er hyppig brukt lokalt og brukes ofte som en inngangsport til Stutafjell eller som et eget turmål (Njål Liland pers.med). Fra Sandskallen kan man få god oversikt over "kaoslandskapet" (flere hauer og rygger som ligger fordelt tilfeldig i

landskapet). Sandskallen kan regnes som et lokalt viktig turområde. Sandskallen vurderes til liten verdi.

7.4.3 Figgjoelven (Partnerskapsområde FINK).

I fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern, kulturvern og sambruk med reiseliv og landbruk (FINK) er Figgjoelva registrert som partnerskapsområde. Området beskrives som et jærvassdrag med lite inngrep som inneholder verdifulle kulturlandskap og kvartærgeologisk interessante områder. Det ligger verdifulle kulturmiljø langs vassdraget i form av tradisjonsrikt industrimiljø på Figgjo. Det er tilrettelagt for ferdsel langs / over Figgjoelva. Området regnes som regional grønnstruktur og inneholder viktige, plantede, friluftsskoger. Det ligger ridesport anlegg ved Foss-Eikeland. Figgjoelva regnes som en av de viktigste lakseelvene i Rogaland. Det er riktignok de nedre delene ved Sele som har best besøkstall og følgelig fangst, men også områdene oppstrøms Foss-Eikeland, og da kanskje spesielt Møgedalshølen er godt besøkt. Se avgrensning av partnerskapsområdet på kart under (fig. 7.2). Friluftsverdiene knyttet til Figgjoelva vurderes sammen med verneverdiene som er knyttet til Figgjovassdraget som vernet vassdrag, og ikke øvrige FINK-områder over. Dette gjøres fordi verdiene knyttet til partnerskapsområdene er mer sammensatte enn for øvrige FINK-områder og samtidig mer sammenliknbare med verdiene knyttet til verna vassdrag.

Figur 7.2. Lys grønn skravur viser avgrensningen til partnerskapsområdet i FINK i det aktuelle området.

Verna vassdrag.

Figgjovassdraget er vernet i Verneplan I for vassdrag fra 1973. Området omfattes dermed av Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for vernede vassdrag. Vernet gjelder først og fremst mot kraftutbygging, men verneverdiene skal også tas hensyn til ved andre arealinngrep.

Som definert partnerskapsområde i FINK er område av særlig interesse for naturopplevelse og naturformidling der tilrettelegging er viktig. Verdier knyttet til området er omtalt i FINK og omfatter:

Friluftsliv	Idrett	Naturverdier	Kulturverdier
Tilrettelegging for ferdsel langs / over Figgjo, regional grøntstruktur, viktige friluftsskoger(planta).	Ridesport ved Fosseikeland.	Jærvassdrag med lite inngrep. Kulturlandskap, kvartærgeologi, Kalberg.	Figgjo, industrimiljø.

I Verneplan I ble det lagt spesiell vekt på å sikre vassdrag med store landskaps- og friluftslivsverdier, men også verdien for vilt, fisk og naturvern ble tatt med i vurderingen.

De nasjonale mål for forvaltningen av de vernede vassdrag er gitt ved Stortingets behandling av verneplanene for vassdrag. For å oppnå målene, må det blant annet legges særlig vekt på å gi grunnlag for å ”unngå inngrep som reduserer verdien for landskapsbilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø”. Samtidig skal det ”sikre og utvikle friluftslivsverdien, særlig i områder nær befolkningskonsentrasjoner”

Vurdert med hensyn til kriterier for avgrensning og forvaltning av vassdragsbeltet blir det meste av de berørte delene av vassdraget forvaltet etter klasse 2 (RPR punkt 4): ”*Vassdragsbelte med moderate inngrep i selve vannstrengen, og hvor nærområdene består av utmark, skogbruksområder og jordbruksområder med spredt bebyggelse.*”

Forvaltning av vassdragsbeltet etter klasse 2 innebærer: ”*Hovedtrekkene i landskapet må søkes opprettholdt. Inngrep som endrer forholdene i kantvegetasjonen langs vannstrengen og i de områder som oppfattes som en del av vassdragsnaturen, bør unngås. Inngrep som enkeltvis eller i sum medfører endringer av en viss betydning i selve vannstrengen, bør unngås. Leveområder for truede plante- og dyrearter og mindre områder med store verneverdier bør gis særlig beskyttelse.*”

De delene av Figgjoelva som renner gjennom tettstedene Figgjo og Ålgård forvaltes etter klasse 1 (RPR punkt 4): ”*Vassdragsbelte i og ved byer og tettsteder, som har eller kan få stor betydning for friluftsliv.*” Forvaltning av vassdragsbeltet etter klasse 1 innebærer: ”*Inngrep som er til skade for pedagogiske verdier, friluftslivsverdier, herunder fiske og framkommelighet i og langs vannstrengen, eller opplevelsesverdier, bør unngås.*”

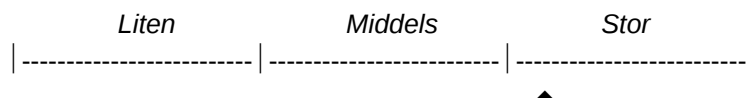
Friluftsområdene nord for Figgjovassdraget på Bråstein (nedre del av Bogafjell) faller inn under partnerskapsområdet i FINK. For å unngå en dobbelvektning av området blir disse områdene behandlet under friluftsområdene knyttet til Figgjovassdraget.

Omfang og konsekvens av de ulike alternativene blir i denne temarapporten vurdert i forhold til friluftsjntressene knyttet til det verna Figgjovassdraget.

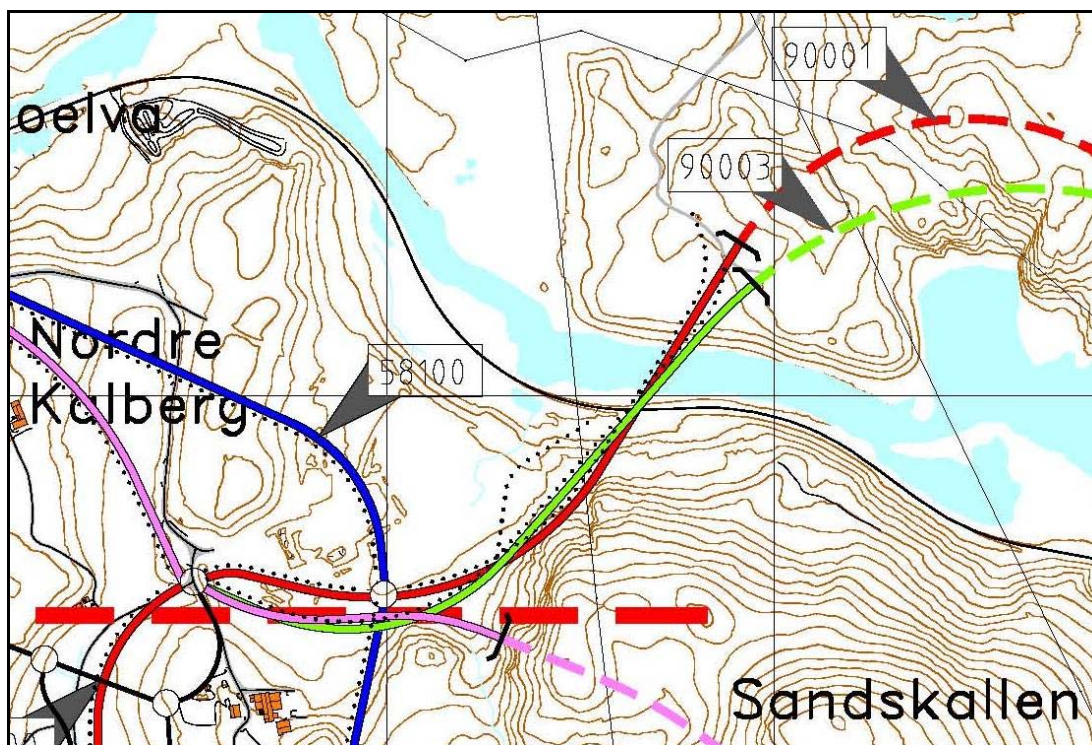
7.3. Turområdet langs Ålgårdbanen.

Det er gode fiskemuligheter langs elven, også i influensområdet. Møgedalshølen stikker seg frem som et spesielt attraktivt område for fiske. Turmuligheter finnes langs hele vassdraget i influensområdet. Ålgårdbanen brukes av mange som turområdet, særlig på sørsidene av vassdraget, og det ligger planteskog på nordsiden mot Bråsteinåsen hvor det er et stinett som blir brukt regelmessig. Figgjovassdraget og de omliggende områdene knyttet til friluftsliv vurderes til å ha nedre del av stor verdi i det aktuelle området.

7.5 Omfangs- og konsekvensvurdering

Linje 90001 og 90003 vil få en gang- og sykkelvei fra Nordre Kalberg ned til Figgjoeven og en krysning til turområdene på andre siden av elven. Dette vil øke tilgjengeligheten til friluftsområdene betraktelig for folk fra Orstad/Frøyland områdene.

Figur 7.4. Stiplede linjer viser gang- og sykkelvei langs 90001 og 90003. Det går en avstikker ned til Ålgårdbanen. På nordsiden av elven stopper gang- og sykkelvei ved siden av tunellinnslagene.

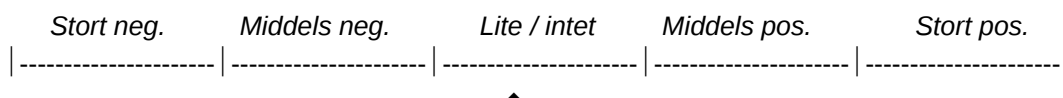
7.5.1 Linje 90001

7.5. Linje 90001.

Sandskallen

Tiltaket passerer på nordvestsiden av foten til Sandskallen og vil ikke ødelegger eller redusere mulighetene for friluftaktiviteter i området. Linjen passerer tett på foten og dette vil redusere forstyrrende elementer som støy og visuell forurensning for turgående på toppen av Sandskallen. Omfanget for Sandskallen vurderes til lite negativt.

Liten verdi og lite negativ omfang gir liten negativ konsekvens (-)

Figgjovassdraget og omliggende turområder (FINK)

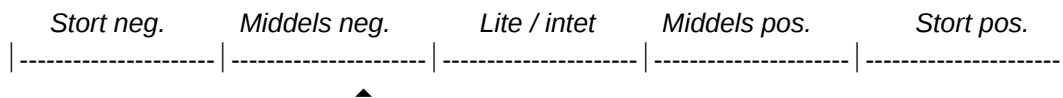
Linjen krysser vassdraget rett vest for Møgedalshølen. Det blir en krysning med bro over vassdraget og Ålgårdbanen. På nordsiden av Figgjoelven ved planteskogen og turstiene her lander bruene et stykke opp i terrenget før veien entrer tunell. Ivaretas stinettet på nedsiden av bruene eller oppsiden av tunnelen, slik at turgåere kan passere linjen uten å krysse veien, blir det negative omfanget mindre.

7.6. Friluftsområdet rett øst for brulandingen ved Bogafjell.

For fiskende er det mest attraktive området i nærheten av tiltaket Møgedalshølen. Hølen ligger slik plassert på vestsiden av tiltaket (rundt en sving i elveløpet) at det blir skjermet for forstyrrelser. Fiske skjer langs hele vannstrengen, men inngrepene blir relativt små.

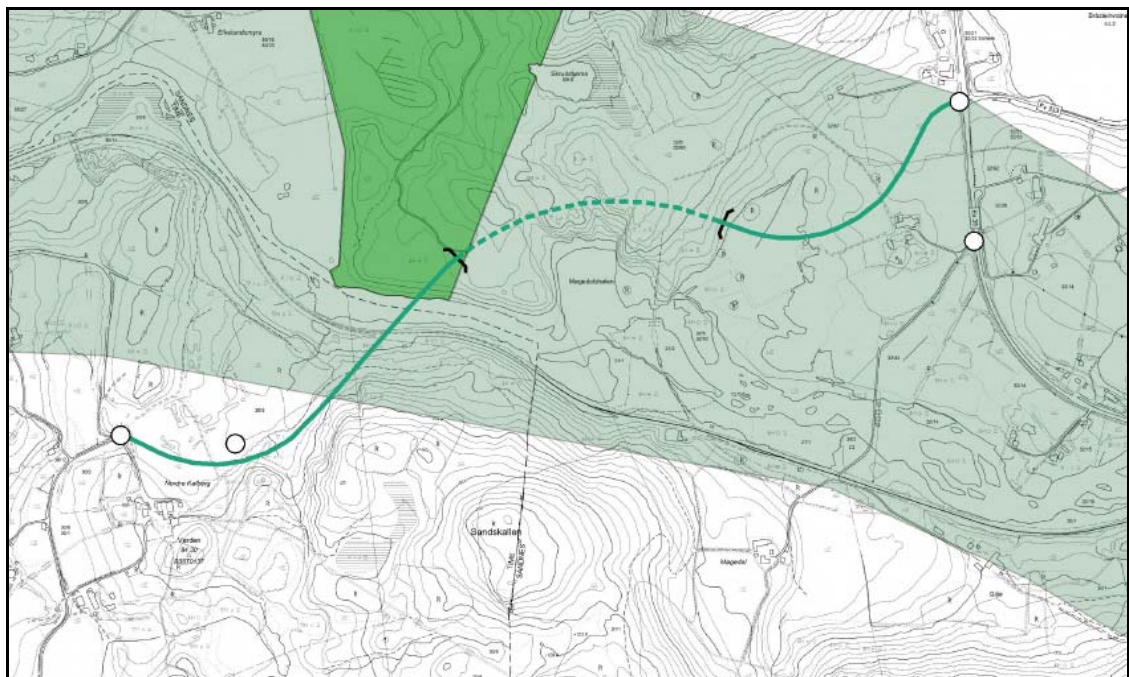
Det er en mindre del av et større turområde som blir berørt. Direkte arealbeslag blir svært lite med bru og tunelløsning, men man kan ikke se bort fra forstyrrende elementer (visuelt og støy) som vil medfølge linjen i et relativt uberørt område. Gang- og sykkelsti vil gjøre turområdene mer tilgjengelig for folk Orstad/Frøyland. Omfanget vurderes til middels negativt.

Stor verdi og middels omfang gir middels negativ konsekvens (- -)

Totalt sett vurderes linje 90001 til å ha middels negativ konsekvens (- -)

7.5.2 Linje 90003

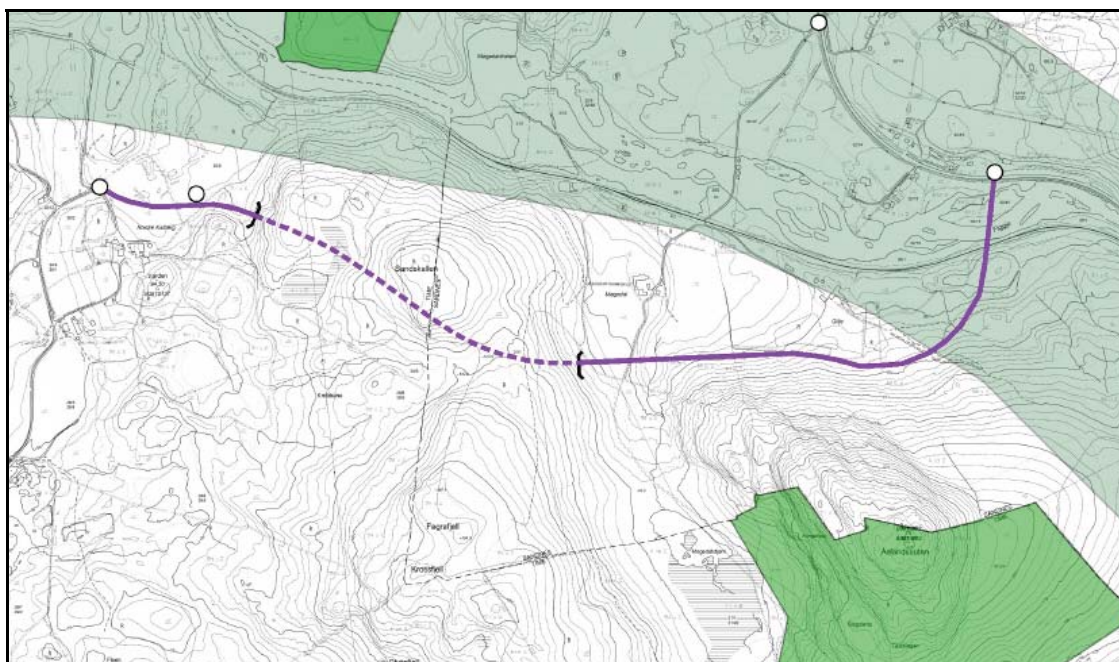

7.7. Linje 90003.

Ved de områdene som berøres av temaet friluftsliv følger linje 90003 og 90001 så tett at de samme konsekvensene som for linje 90001 gjelder for linje 90003. Dette gjelder også gang- og sykkelvei som også er planlagt ved dette alternativet.

Som linje 90001 vurderes linje 90003 å ha middels negativ konsekvens (- -)

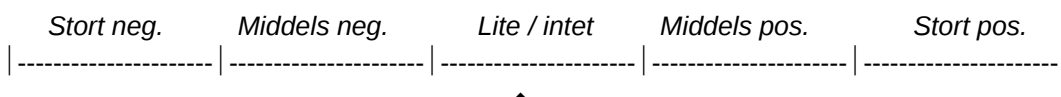
7.5.3 Linje 90007

7.8. Linje 90007.

Sandskallen

Tiltaket vil gå i tunell gjennom Sandskallen, På avstand (fjernbilde) kan det forringe det visuelle inntrykket noe, da med tanke på linjen som går igjennom Møgedalen og Nordre Kalberg, men dette vil ikke ha betydning for friluftsliv på Sandskallen. Omfanget vurderes til intet/lite negativt.

Liten verdi og intet/lite negativt omfang gir ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-)

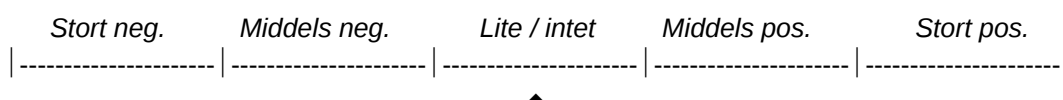
Åslandsnuten

Linjen passerer på nordvest og nordsiden av Åslandsnuten. Det er få eller ingen som bestiger Åslandsnuten fra denne siden da det er for bratt terreng. På andre siden av nuten (sørøst) er det tilrettelagt med gjerdeklyvere og et slakere terreng mot toppen. Ved toppen domineres utsikten av fjernbildet hvor tiltaket ikke blir synlig.

7.9. Ved toppen av Åslandsnuten domineres utsikten av fjernbildet. Tiltaket som går nede i dalen vil ikke synes fra dette punktet.

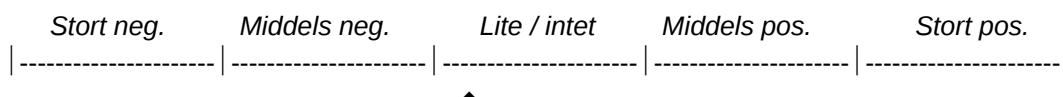
Tiltaket vurderes å ha intet omfang.

Middels verdi og intet omfang gir ubetydelig konsekvens (0)

Figgjovassdraget og omliggende turområder (FINK).

Det blir en krysning med bro over vassdraget og Ålgårdbanen. Forringing for fiskere blir minimal da krysningspunktet ligger rett ved en allerede sterkt trafikkert vei (E-39). For turgående langs Ålgårdbanen vil det bli visuelle forstyrrelser, men de vil ikke være så prekære da turområdet ligger ved et gammelt industriminne og ikke uberørt natur. Det kan bli noe økning i støy, men trolig vil det meste av støyen bære over elven fra eksisterende E-39. Omfanget vurderes til lite.

Stor verdi og lite negativt omfang gir liten/middels negativ konsekvens (-/--)

Linje 90007 vurderes totalt sett til å ha liten negativ konsekvens (-) på friluftsliv

8 SAMMENSTILLING

Tabell 8: Sammenstillingen viser vurdering av verdi, omfang, konsekvens og rangering for friluftsliv og linjevalg.

Friluftsliv	Verdi	Omfang	Konsekvens	Rangering
Linje 90001				
Sandskallen	Liten	<i>Lite negativt</i>	<i>Liten negativ (-)</i>	2
Figgjovassdraget (FINK)	Stor	<i>Middels negativt</i>	<i>Middels negativ (- -)</i>	
Totalvurdering 90001	Middels/stor	Middels negativt	Middels negativ (- -)	
Linje 90003				
Sandskallen	Liten	<i>Lite negativt</i>	<i>Liten negativ (-)</i>	2
Figgjovassdraget (FINK)	Stor	<i>Middels negativt</i>	<i>Middels negativ (- -)</i>	
Totalvurdering 90003	Middels/stor	Middels negativt	Middels negativ (- -)	
Linje 90007				
Sandskallen	Liten	<i>Intet/lite negativt</i>	<i>Ubetydelig/liten negativ (0/-)</i>	1
Åslandsnuten	Middels	<i>Intet</i>	<i>Ubetydelig (0)</i>	
Figgjovassdraget (FINK)	Stor	<i>Lite negativt</i>	<i>Liten/middels negativ (- /- -)</i>	
Totalvurdering 90007	Middels	Lite negativt	Liten negativ (-)	

Konsekvensene er størst for friluftsliv ved linjevalgene 90001 og 90003. Disse to linjevalgene følger hverandre tett igjennom, eller ved de aktuelle friluftsområdene. Det er ved Figgjovassdraget (FINK) disse to linjene får størst konsekvens (middels negativ), hvor de forårsaker arealbeslag i en planteskog med turmuligheter. Linje 90007 passerer flest friluftsområder, men med mindre konsekvenser enn de andre to linjene.

9 KILDER

9.1 Nettbaserte kilder

Arealis: <http://www.ngu.no/kart/arealis/>

Markslagskart: <http://kart4.skogoglandskap.no/karttjenester/markslag/>

Miljøstatus: <http://www.miljostatus.no>

Naturbase: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/NB3_viewer.asp

Temakart Rogaland: <http://www.temakart-rogaland.no>

9.2 Skriftlige kilder

Direktoratet for naturforvaltning (2004) *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder - Håndbok 25*.

Direktoratet for naturforvaltning (2010) *Landskapsanalyse - Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi*. Versjon februar 2010. Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren.

Mangersnes (2010). Delrapport – Nærmiljø og friluftsliv / revidert februar 2010 - Grunnlag til konsekvensutredning – Rv 505 Foss-Eikeland – Kvernaland og tverrforbindelse E 39 – Jæren. Ecofact rapport 2007-19-revidert.

Rogaland Fylkeskommune, Dimensjon Rådgivning (2011) *Silingsrapport, Innspill på mulige vegtraséer for Fv. 505 Fosseikeland – Kvernaland, kommunedelplan bybåndet sør*.

Statens Vegvesen (2006) *Konsekvensanalyser – Håndbok 140*.

9.3 Muntlige kilder

Njål Liland, lokal ressursperson